PÁLFI DÉNES

IGAZSÁGOT CSELEKEDJÉL!

Mik 6,8

Az új esztendő első napjaiban sokan kérdezik önmaguktól és egymástól: Milyen lesz a megújult év? Lesz-e benne „bor, búza, békesség"? Egészséget vagy betegséget, boldogságot vagy boldogtalanságot, életet vagy halált hoz-e számunkra? Beteljesül-e régi vágyunk, amit Kölcsey Ferenc költőnk így fogalmazott meg a Himnuszban: „Balsors akit régen tép, / Hozz rá víg esztendőt, / Megbünhődte már e nép / A múltat s jövendőt!"

Sokan kérdeznek így, s közben elfelejtik feltenni önmaguknak a nagy kérdést: Milyen kell, kellene legyek én, mit kíván tőlem, milyennek szeretne látni engem Isten az új esztendőben? Pedig ezt kellene megkérdezni mindenekelőtt, s e kérdésre feleletet adni, válaszolni mindenkinek, nemcsak szóban, hanem tettekben, cselekedetekben is! Nos, akik ezt az önfaggató, őszinte kérdést felteszik maguknak, s akik igazságra éhező és szomjazó lélekkel keresik rá a feleletet, azoknak Mikeás próféta a felolvasott bibliai verssel válaszol: „Megjelentette néked, oh ember, mi légyen a jó, és mit kíván az Úr te tőled! Csak azt, hogy igazságot cselekedjél..."

Tudjuk mindannyian, hogy nehéz Isten kívánságának eleget tenni, nehéz igazságot cselekedni. Mondd meg az igazat, s betörik a fejed! – tartja a közmondás, s igazát – saját „fejünkön", bőrünkön – sokszor érezzük, tapasztaljuk. Az igazság kimondása mellett azonban annak cselekvése még nagyobb bajt, kellemetlenséget, szenvedést is jelenthet számunkra. A Názáreti Jézus az igazságról jött bizonyságot tenni, életét Isten igazsága szolgálatába állította. S mi lett a jutalma, osztályrésze? Kínos kereszthalál! Dávid Ferenc egyházalapító, első püspökünk, a tiszta jézusi igazságokat kereste, hozta felszínre évezredes dogmák „salakja" alól, hirdetve azokat lankadatlanul, vallva, hogy „akiket Isten lelke megvilágosított, nem szabad hallgatniok, sem az igazságot el nem rejthetik"! Ezért lett „díja" vértanúhalál, s magas Déva-vára „sötét Golgotája"! Sütő András írónk, az ember és nemzete igazát szolgálva írt, tollal a kezében küzdött, „cselekedte az igazságot". S „fizetett" „szemmel szóért"! Igazság melletti kiállásáért fél szeme világától fosztotta meg egy gaz, elvakult világ!

Magyar népünk, de különösképpen a székelység, minden év januárjában a legnagyobb kegyelettel adózik az 1764. január 7-i madéfalvi veszedelem ál-

dozatainak. 239 évvel ezelőtt, ezen a gyászos napon, kétszáz, az igazságért, jogért, szabadságért kiálló székely vértanú életét oltotta ki az osztrák zsarnoki önkény. A véres eseményt emlékoszlop hirdeti, amelyen a következők olvashatók: „Székely nép itt hullott őseidnek vére, / Kiket zsarnok önkény bosszus karja ére. / Midőn alkotmányos szabadságod védték, / Szörnyűképp olták ki sok ártatlan éltét. / De bár elvesztek ők ádáz fegyver alatt / Emlékök nem vész el, örökre fennmarad, / Mert hű kegyeletben megtartod őseid, / Így él majd emlékök, időtlen ideig." Emlékezzünk, és tartsuk meg mi is „hű kegyeletben" őket, és minden embert, testvérünket, akik az igazságért, az igazság cselekvéséért haltak vértanúhalált.

Tettük-e fel a kérdést: vajon hány emlékoszlopot kellene emelni ott, ahol az igazságot lábbal tapodták-tiporták, igyekeztek vérbefojtani, ahol életükkel és vérükkel fizettek az igazért, a jogért harcolók, annyiszor tragikus történelmünk alatt? Azt hiszem, nem is lehetne megszámolni azokat! És mégis: cselekedni, tenni kell az igazságot, mert ez a jó, és ezt kívánja az Úr Tőled, tőlem és mindenkitől. Igen, ezt kívánja – nem követeli – Isten, ó ember, a te érdekedben!

Milyen jó lenne ezt megérteni: Isten, a mi Atyánk kívánsága az ember, gyermeke érdekét, békességét, boldogságát szolgálja. Megértenie minden embernek, és megtanulnia a nagy német gondolkodótól, Hegeltől: „Az igazság nagy szó (...), amíg csak az ember szelleme ég, szívének hangosabban kell dobognia, valahányszor az igazságról van szó". Megértenie minden népnek, figyelve a Példabeszédek könyvének tanítására, hogy: „az igazság felmagasztalja a nemzetet" (14,34), és a Zsoltáríró szavára, mely szerint: „Igazság és békesség csókolgatják egymást" (85,11). Megértenie azoknak, akiket népek, nemzetek igazságos vezetésére hívott el Isten, de akik hivatásukkal mitsem törődve, Hóseás próféta által elítélt, siralmas állapotokat teremtenek, ahol: „nincs igazság, és nincsen szeretet és nincs Istennek ismerete..."! (4,1)

Sajnos, szavai eddig sokszor vonatkoztak a mi világunkra, országunkra, vezetőinkre, s még ma is joggal panaszolhatunk jogfosztásunk, a minket ért igazságtalanságok miatt, mert sokan csak mosolyogva mímelik az igazságot, a jogosság, jogállam látszatát keltik, megfeledkezve Isten kívánságáról, hogy az igazságot cselekedni kell, gyakorlatba ültetni! Ezért nincs hitele az egyik vezető államférfi szavainak, aki újévi beszédében ezeket mondta többek között: „Tudjuk, mit jelent a munka, az öröm, a komolyság, a jóakarat, a jog és az igazság. Románia ezt a képességét adhatja Európának és az egész világnak". Szóban mindez lehetséges, de cselekedetben, gyakorlatban még nagyon „híjával találtatunk"! E téren még nagyon sokat kell tenni azért, hogy Európa, a világ elhiggye: valóban jogállam, igazságot cselekvő, megélő ország vagyunk! Mert addig, amíg – bibliai szavakkal élve – „jogőrzés helyett jogorzás" van, amíg az igazság helyett a gazság az úr, amíg egy nagyzoló, de törpelelkű polgármester csúfot űz az Igazságot jelképező Mátyás-szoborból, s ebben neki nemcsak követői, de támogatói is vannak, amíg igazságot szol-

gáltatni hivatott honatyák nem mutatnak hajlandóságot jogtalanul elrabolt ingatlanjaink, értékeink visszaadására, addig egyenesen arcátlanság itt igazságról és jogról beszélni!

Nem is csoda, hogy mindezeket látva és tapasztalva mi, gazságtól meggyötört emberek, a régi szólást emlegetjük lemondóan: Meghalt Mátyás király, oda az igazság! Miért cselekedjem az igazságot, miért álljak ki mellette egy hamis, hazug, képmutató, jogfosztó, igazságtalan világban, országban? Azért Testvérem, mert ezt kívánja Tőled Isten, aki soha nem hal meg, és akinek mindig „gondja van igazságára", következésképpen: gondja arra is, aki igazságát, az igazságot cselekszi! Ezt sejtette meg nagy költőnk, a 180 éve született Petőfi Sándor is, amikor húszévesen ezeket írta: „A világ az Isten kertje, / Gyom s virág vagytok ti benne, / Emberek! / Én a kertnek egy kis magja, / De az úr ha pártom fogja: / Benne gyom tán nem leszek." (Én) Az Úr „pártfogása", gondviselése által nem gyom és nem gaz lett ő Isten kertjében, hanem igaz, igazságot illatozó virág, aki kész volt fiatalon elhervadni nemzete igazáért, jogáért, szabadságáért!

Magasztos, követendő példáján felbuzdulva az új esztendő első napjaiban ne kérdezzük tétován: milyen lesz ez az év? Hanem vágjunk neki az ismeretlen időnek megingathatatlan elhatározással, hogy Isten kívánságát teljesítő, igazságot cselekvő emberek leszünk, „kertje igazságot illatozó virágai" a hitben, hogy ez a jó, s csak ez hozhat ránk annyi „balsors" után végre „víg esztendőt"! Ámen.

GYERŐ DÁVID

A MÁSSÁG SZABADSÁGA*

Jak 2,12; Gal 5,13–14

Testvéreim, ma, január 13-án a vallásszabadság törvénye kihirdetésének 435. évfordulóját ünnepeljük. Egyházi beszédemben nem azt a 16. századi eseményt és az akkori időket fogom történészi vénával méltatni, hanem a jelenben nézek körül, és arra keresek választ, hogy ma, 435 év elteltével mihez kezdünk a vallásszabadság dicsőséges, de ugyanakkor igényes és megpróbáló örökségével?

Ama pillanat, a szabad vallás és lelkiismereti meggyőződés törvénybe foglalása a másság, az újítás, a szabadság jegyében robbant bele a 16. század világába; történelmünk nagy iróniája mégis az, hogy ez a másság, ez a sza-

* Elhangzott Székelykeresztúron, 2003. január 13-án, a vallásszabadság törvénye kihirdetésének 435. évfordulóján szervezett ünnepségen.